

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU
(sediul central)**

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 13
Email: jbotanica@justice.md; Tel.: /+373 22/ 52-20-21
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Judecătoria Chișinău (sediul central), Vă expediază încheierea din data de 20 mai 2026, precum și înscrisurile ce interesează soluționarea excepției de neconstituționalitate în privința art. 2 al Legii insolvenței nr. 149/2012, în partea sintagmei „*aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia*”, precum și din art. 40 alin. (1), în partea sintagmei „*bunurile proprietate publică atribuite domeniilor public și privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise partenerului privat în cadrul contractelor de parteneriat public-privat*”, ridicată la cererea reprezentantului lichidatorului, avocatul Leșan Tudor, în cadrul examinării cauzei privind derularea procesului de insolvență față de debitorul ÎS ”Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” .

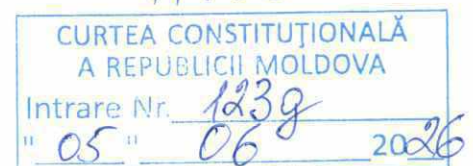
Anexe:

1. Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) 2i-122/2018, din 20.05.2026 - **5 file**.
2. Sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

***Vicepreședinte interimar
al Judecătoriei Chișinău sediul (central)***

Arhip Alexandru

Ex: Boclinca Gabriela

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și prelucrează date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi făcută doar în condițiile Legii 133 din 08.07.2011, cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

a textului de lege „Aporturi la capitalul social nu pot fi: bunurile imobile neînregistrate” din art. 4 alin. (3) lit. c) al Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

„12” mai 2026

A.2. Autorul excepției de neconstituționalitate

1. **Denumirea și sediul:** Întreprinderea de Stat „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” (*în faliment*), mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, 14
2. **Numărul și data înregistrării:** IDNO 1008600059490 din 08 decembrie 2008
3. **Numele lichidatorului:** Administrator Autorizat Crețu Ion
4. **Numele reprezentantului:** Leșanu Tudor
5. **Profesia:** Avocat

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței

1. Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central nr. 2i-122/18 din 14.03.2024, a fost revocat Planul procedurii de restructurare al ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul”, confirmat anterior prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26.06.2014, iar debitorul a fost trecut în procedura falimentului, în vederea lichidării patrimoniului și distribuirii produsului rezultat către creditori. În funcția de lichidator a fost desemnat administratorul autorizat Crețu Ion, cu atribuții de identificare, conservare și valorificare a masei debitoare.
2. ÎS „STE Codrul” a fost fondată în executarea Hotărârii Guvernului nr. 761 din 24.06.2008, în baza patrimoniului destinat activității economice a fostei ÎS „Institutul de Pomicultură” și a IP „Centrul pentru Culturi Nucifere”, cu capital social de 5.000.000 lei. Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 608 din 11.08.2011, ÎS „STE Vierul” a fost absorbită de ÎS „STE Codrul”, aceasta din urmă devenind succesor în drepturi și obligații, inclusiv asupra unor active pe termen lung, între care plantații perene de viță-de-vie și livezi.
3. În cadrul inventarierii patrimoniului debitorului, lichidatorul a constatat că în evidența contabilă a ÎS „STE Codrul” sunt reflectate plantații perene și construcții care nu sunt înregistrate în Registrul bunurilor imobile. Aceste bunuri nu sunt bunuri inexistente sau incerte. Ele au fost individualizate prin măsurări, planuri geometrice și acte de constatare pe teren, fiind determinate amplasamentul, suprafețele și numerele cadastrale care urmau a fi atribuite.
4. Importanța acestor bunuri pentru procedura de insolvabilitate a fost recunoscută chiar în Planul procedurii de restructurare, votat de adunarea creditorilor la 18.06.2014 și confirmat prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26.06.2014, menținută prin deciziile Curții Supreme de Justiție din 09.07.2014 și 03.09.2014. În planul confirmat judiciar s-a indicat expres că în masa debitoare sunt incluse bunuri imobile cu legătură fixă cu pământul, deși acestea nu sunt înregistrate în Registrul bunurilor imobile.
5. În aceste condiții, lichidatorul a formulat cereri de constatare a faptului cu valoare juridică și de înregistrare a bunurilor, în temeiul art. 117 alin. (13) din Legea insolvabilității. Această procedură specială există tocmai pentru ipoteza în care în masa debitoare se află bunuri neînscrise în registrul public, iar valorificarea lor în interesul creditorilor nu poate avea loc fără înregistrarea prealabilă.
6. Au fost depuse patru cereri de acest fel, dintre care trei sunt încă pendinte, diferența dintre ele vizând doar bunurile pentru care se solicită înregistrarea. Prin urmare, problema nu este izolată și nu privește o simplă neînțelegere asupra unui singur bun, ci afectează întreaga capacitate a debitorului de a-și forma masa valorificabilă în procedura falimentului.
7. Cu toate acestea, într-un dosar identic, instanța a respins cererea de constatare și înregistrare a bunurilor, invocând art. 4 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 246/2017, potrivit căruia bunurile imobile neînregistrate nu pot fi transmise ca aport la capitalul social. Această aplicare a normei a transformat o regulă privind aporturile viitoare într-un obstacol împotriva înregistrării unor bunuri deja existente în patrimoniul ÎS „STE Codrul”, transmise anterior prin acte de fondare, reorganizare și succesiune patrimonială.
8. Astfel, instanța a creat un blocaj juridic evident. Bunurile nu pot fi înregistrate deoarece nu sunt recunoscute ca parte a patrimoniului întreprinderii, iar recunoașterea lor este refuzată tocmai pentru că nu sunt deja înregistrate. Formalitatea înregistrării, care ar trebui să asigure publicitatea dreptului, a fost transformată în temei pentru negarea dreptului însuși.

9. Această situație explică necesitatea sesizării Curții Constituționale. Problema nu privește regula generală că, pentru viitor, un bun imobil neînregistrat nu poate fi transmis ca aport la capitalul social. Problema reală privește aplicarea acestei reguli asupra unor bunuri transmise anterior întreprinderii de stat, reflectate contabil, individualizate tehnic, incluse în masa debitoare și rămase neînregistrate din omisiuni administrative ale statului. În această formă, norma permite diminuarea artificială a patrimoniului ÎS „STE Codrul” și reduce șansele creditorilor de a-și satisface creanțele din bunurile debitorului.

C. Obiectul sesizării

10. Prin prezenta excepție se solicită controlul constituționalității textului „Aporturi la capitalul social nu pot fi: bunurile imobile neînregistrate” din art. 4 alin. (3) lit. c) al Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală.
11. Norma contestată prevede că nu pot constitui aport la capitalul social bunurile imobile neînregistrate.
12. Critica de neconstituționalitate nu vizează regula în sine, aplicabilă pentru constituirea viitoare a capitalului social, ci lipsa unei distincții clare între bunurile imobile care urmează a fi transmise ca aport după intrarea legii în vigoare și bunurile imobile deja existente, transmise anterior în patrimoniul/capitalul social al unei întreprinderi de stat, dar care nu au fost înregistrate din omisiunea autorităților publice.
13. În măsura în care textul contestat permite respingerea cererii de recunoaștere și înregistrare a unor construcții existente fizic, individualizate tehnic, aflate în evidența contabilă și transmise întreprinderii de stat la fondare, doar pentru motivul că aceste bunuri nu sunt deja înregistrate, norma contravine Constituției.
14. Norma contestată încalcă art. 1 alin. (3), art. 20, art. 23, art. 46 și art. 54 din Constituție. Prin prisma art. 4 din Constituție, norma urmează examinată și în raport cu art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

D. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Legislația pertinentă

Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

Egalitatea

[...]

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012 sunt următoarele:

Articolul 2

Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

/.../

masă debitoare – bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobîndite sau recuperate pe parcursul acestuia, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sînt pasibile de executare silită.

Articolul 117

Valorificarea și lichidarea masei debitoare

(13) Bunul din masa debitoare neînscris în registrul public se vinde numai după ce administratorul insolvenței/lichidatorul îl înscrie, conform procedurii stabilite, în registrul public respectiv. Înregistrarea bunului se face în temeiul unei încheieri a instanței de insolvență, emisă în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii cererii administratorului insolvenței/lichidatorului de constatare a faptului cu valoare juridică. Încheierea poate fi contestată de orice persoană interesată. În cazul în care bunul se vinde înainte sau fără a fi înscris în registrul public, obligația înregistrării și cheltuielile aferente, precum și riscul de constatare a lacunelor la precizarea datelor din registrul public trec în sarcina lichidatorului.

Prevederi relevante din Legea nr. 246 din 22.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală:

Articolul 3

Componenta bunurilor și modul de utilizare

(1) Bunurile întreprinderii de stat/municipale se constituie din bunurile domeniului privat al statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia depuse ca aport în capitalul social al întreprinderii și bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate și aparțin acesteia cu drept de proprietate.

(2) Bunurile domeniului public al statului/unității administrativ-teritoriale/ unității teritoriale autonome Găgăuzia aflate în administrarea întreprinderii nu aparțin acesteia cu drept de proprietate. Aceste bunuri nu pot fi urmărite pentru datoriile întreprinderii de stat/municipale, nu pot fi înstrăinate sau supuse executării silite, nici chiar în cazul insolvenței, nu pot constitui obiect al gajului și asupra lor nu se pot constitui garanții reale, nu pot fi dobândite de către alte persoane prin uzucapiune sau prin efectul posesiei de bună-credință asupra lor. Evidența contabilă a acestor bunuri se ține distinct de evidența activelor întreprinderii de stat/municipale.

(3) Modul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunurilor întreprinderii de stat/municipale se stabilește de legislație.

(4) Întreprinderea de stat/municipală este obligată să utilizeze rațional și eficient bunurile de care dispune și să asigure integritatea lor.

(5) Transmiterea, comercializarea, darea în locațiune/arendă sau comodat și casarea bunurilor întreprinderii de stat/municipale se efectuează în modul stabilit de Guvern.

Articolul 4

Capitalul social

(1) Capitalul social al întreprinderii de stat/municipale nu poate fi mai mic de 5000 de lei.

(2) Capitalul social al întreprinderii de stat/municipale se constituie din valoarea aporturilor în numerar și bunurile fondatorului, cu excepția bunurilor atribuite domeniului public.

(3) Aporturi la capitalul social nu pot fi:

a) bunurile a căror circulație este interzisă sau limitată prin lege;

b) creanțele întreprinderii;

c) bunurile imobile neînregistrate;

d) bunurile instituțiilor de învățământ, medicale, ale patrimoniului cultural și cele din sfera locativ-comunală.

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare – Convenția Europeană), amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Protocolul nr.1 adițional la Convenție

Articolul 1
Protecția proprietății

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

Prevederile relevante ale Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice (adoptat la New York la 16 decembrie 1966 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:

Articolul 26

„Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la o ocrotire egală din partea legii.

În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.

Expunerea motivată a autorului asupra pretinselor încălcări a normelor constituționale:

15. Textul „Aporturi la capitalul social nu pot fi: bunurile imobile neînregistrate” din art. 4 alin. (3) lit. c) al Legii nr. 246/2017 este neconstituțional în măsura în care permite excluderea din patrimoniul unei întreprinderi de stat a bunurilor imobile transmise anterior la fondare sau prin reorganizare, doar pentru motivul că aceste bunuri nu au fost înregistrate în Registrul bunurilor imobile la momentul transmiterii.
16. Norma contestată nu este criticată pentru regula pe care o instituie în privința aporturilor viitoare. Legiuitorul poate stabili, pentru constituirea ulterioară a capitalului social, că bunurile imobile propuse ca aport trebuie să fie înregistrate. Această exigență poate servi clarității patrimoniului, securității circuitului civil și evidenței corecte a proprietății publice.
17. Problema de constituționalitate apare deoarece textul contestat nu delimitează domeniul său temporal de aplicare. Norma nu precizează dacă interdicția vizează doar aporturile constituite după intrarea în vigoare a Legii nr. 246/2017 sau dacă poate fi aplicată și bunurilor transmise anterior întreprinderilor de stat, într-un context juridic și administrativ diferit. Această lipsă de claritate a permis instanței să aplice dispoziția cu efect retroactiv unei situații juridice consumate înainte de intrarea legii în vigoare.
18. Prin această aplicare, instanța a tratat o regulă nouă privind constituirea aporturilor ca temei pentru negarea unui aport deja realizat. Or, bunurile transmise anterior în patrimoniul ÎS „STE Codrul” nu au fost propuse astăzi ca aport nou. Ele au stat la baza constituirii sau completării patrimoniului întreprinderii prin acte ale statului, acte care nu au fost anulate, nu au fost declarate nule și nu au fost contestate sub aspectul valabilității formării capitalului social.
19. Astfel, neclaritatea normei a produs un efect juridic grav. O regulă adoptată în anul 2017 a fost folosită pentru a reevalua retroactiv o situație juridică născută cu mult timp înainte. În

loc să fie aplicată pentru viitor, norma a devenit un instrument prin care se afirmă că bunurile neînregistrate nu ar fi putut constitui aport nici la momentul fondării sau reorganizării întreprinderii. Această concluzie afectează direct principiul securității juridice și previzibilității legii, garantate de art. 1 alin. (3) și art. 23 din Constituție.

20. Legea nu poate fi formulată într-un mod care permite autorităților și instanțelor să rescrie retroactiv efectele juridice ale unor acte de fondare ale întreprinderilor de stat. Dacă statul a constituit o întreprindere, i-a transmis patrimoniul, a înscris capitalul social, a permis funcționarea acesteia ani de zile și nu a contestat niciodată actele sale de fondare, nu poate ulterior invoca o lege nouă pentru a susține că bunurile transmise nu au produs niciodată efectul juridic al aportului.
21. O asemenea interpretare ar pune în discuție însăși existența juridică a întreprinderii. ÎS „STE Codrul” nu poate fi considerată valabil fondată și funcțională atunci când statul are nevoie de existența ei juridică, dar lipsită retroactiv de patrimoniu atunci când creditorii solicită valorificarea activelor transmise acesteia. Statul nu poate accepta capitalul social al întreprinderii timp de ani de zile, iar apoi să pretindă că acel capital nu a existat în măsura în care bunurile nu erau înregistrate cadastral.
22. Această problemă trebuie examinată și prin prisma realității sociale și administrative a Republicii Moldova. Multe întreprinderi de stat au fost fondate sau reorganizate în anii '90 și în perioada imediat următoare, într-un context în care evidența cadastrală era incompletă, iar numeroase bunuri ale statului nu erau înregistrate în Registrul bunurilor imobile. Construcții, plantații perene și alte bunuri cu legătură fixă cu pământul au fost transmise în gestiune economică, administrare, patrimoniu sau capital social prin acte ale autorităților publice, fără ca statul să asigure concomitent regularizarea cadastrală.
23. Această realitate nu poate fi ignorată de legiuitor. O normă care nu ține cont de această situație istorică produce efecte discriminatorii. Ea tratează identic întreprinderile fondate într-un sistem cadastral incomplet și întreprinderile constituite după stabilizarea evidenței imobiliare. Prima categorie nu s-a aflat niciodată în aceeași situație cu cea de-a doua. Pentru întreprinderile vechi, neînregistrarea bunurilor nu este rezultatul conduitei creditorilor sau al unei încercări frauduloase de a introduce bunuri incerte în patrimoniu. Ea este consecința unei omisiuni administrative a statului, care nu și-a organizat la timp evidența propriului patrimoniu.
24. Prin urmare, textul contestat încalcă art. 16 din Constituție și art. 14 din Convenție, coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1. Discriminarea nu rezultă doar din tratamentul diferit aplicat unor persoane aflate în situații comparabile. Ea rezultă și din aplicarea aceluiași tratament unor situații esențial diferite, fără o justificare obiectivă și rezonabilă. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a consacrat această idee în cauza Thlimmenos c. Greciei, unde a reținut că discriminarea poate consta și în refuzul statului de a trata diferit persoane aflate în situații diferite în mod relevant.
25. În cazul ÎS „STE Codrul”, aplicarea rigidă a art. 4 alin. (3) lit. c) transferă consecințele neglijenței statului asupra creditorilor. Creditorii nu au fondat întreprinderea, nu au transmis bunurile, nu au întocmit actele de reorganizare, nu au ținut evidența cadastrală și nu aveau competența de a înregistra patrimoniul statului. Totuși, prin efectul normei contestate, anume creditorii sunt lipsiți de bunurile din care creanțele lor ar putea fi satisfăcute.
26. Această soluție afectează art. 46 din Constituție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Creanțele creditorilor validați reprezintă valori patrimoniale protejate. În măsura în care

statul permite excluderea din masa debitoare a unor bunuri existente, reflectate contabil, individualizate tehnic și transmise întreprinderii prin acte ale statului, patrimoniul destinat satisfacerii creditorilor este diminuat artificial. Dreptul creditorilor nu este afectat abstract, ci direct, deoarece ÎS „STE Codrul” nu dispune de alte active suficiente, dar are pasive semnificative.

27. În această situație, statul nu poate folosi neînregistrarea bunurilor ca mecanism de eliberare patrimonială. Din moment ce bunurile au fost transmise ÎS „STE Codrul” ca parte a patrimoniului sau capitalului social, iar actele de fondare și reorganizare nu au fost anulate, statul nu poate susține retroactiv că bunurile trebuie tratate ca și cum nu ar fi fost niciodată depuse ca aport. O asemenea concluzie ar permite statului să beneficieze de propria omisiune, ceea ce este incompatibil cu principiul bunei administrări și cu exigențele statului de drept.
28. Tocmai pentru asemenea situații legiuitorul a prevăzut mecanismul special din art. 117 alin. (13) din Legea insolvenței, anterior reglementat la alin. (17). Această normă permite înregistrarea bunului în temeiul unei încheieri a instanței de insolvență, emisă la cererea administratorului insolvenței sau lichidatorului. Rațiunea sa este evidentă. Dacă în masa debitoare există bunuri neînregistrate, ele trebuie identificate, confirmate și înscrise în registrul public pentru a putea fi valorificate în interesul creditorilor.
29. Prin urmare, art. 117 alin. (13) din Legea insolvenței intervine exact în situația pe care instanța a blocat-o prin aplicarea art. 4 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 246/2017. Administratorul insolvenței nu solicită constituirea unui aport nou, ci regularizarea cadastrală a unor bunuri care au intrat anterior în patrimoniul întreprinderii. Dacă norma contestată este interpretată în sensul că orice bun imobil neînregistrat nu poate fi recunoscut ca aport nici pentru trecut, atunci procedura specială din Legea insolvenței este golită de conținut.
30. Această contradicție demonstrează încă o dată neclaritatea normei contestate. Un destinatar rezonabil al legii nu poate înțelege dacă art. 4 alin. (3) lit. c) se aplică doar pentru viitor sau dacă poate fi folosit pentru a anula efectele patrimoniale ale unor acte anterioare de fondare și reorganizare. În lipsa unei delimitări clare, instanța a ales interpretarea cea mai severă, cu efect retroactiv, în detrimentul întreprinderii și al creditorilor. O asemenea normă nu corespunde exigențelor de calitate a legii.
31. Accesul la justiție, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție, devine iluzoriu atunci când administratorul insolvenței are dreptul legal de a solicita constatarea faptului cu valoare juridică și înregistrarea bunurilor, dar cererea este respinsă pe motiv că bunurile nu sunt deja înregistrate. Instanța nu mai oferă un remediu efectiv, ci confirmă un blocaj formal. Bunul nu poate fi înregistrat deoarece nu este recunoscut ca aport, iar recunoașterea aportului este refuzată deoarece bunul nu este înregistrat.
32. Norma contestată nu respectă nici testul proporționalității prevăzut de art. 54 din Constituție. Scopul de a asigura evidența clară a capitalului social este legitim. Totuși, aplicarea acestei reguli asupra unor situații juridice anterioare, fără mecanism tranzitoriu și fără posibilitate de regularizare, este excesivă. Statul putea impune inventarierea, verificarea titlurilor, confirmarea transmiterii și înregistrarea bunurilor. Nu putea însă transforma lipsa înregistrării, cauzată de propriile omisiuni, într-un temei de negare retroactivă a dreptului patrimonial.
33. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului confirmă că statul nu se poate exonera de obligațiile patrimoniale prin invocarea dificultăților interne ale entităților pe care le controlează. În Cooperativa Agricolă Slobozia-Hanesei c. Moldovei, Curtea a admis că

datoriile unei întreprinderi de stat pot angaja răspunderea statului atunci când există control semnificativ asupra acesteia. În *Mykhaylenky and Others c. Ukraine*, Curtea a subliniat că personalitatea juridică separată a unei companii de stat nu exclude răspunderea statului dacă întreprinderea nu se bucură de independență reală. În *Pomul S.R.L. și Subervin S.R.L. c. Republica Moldova*, Curtea a respins justificările întemeiate pe insolabilitate și pe imposibilitatea valorificării bunurilor, reținând că statul poate răspunde atunci când conduita autorităților este decisivă pentru neexecutarea creanțelor.

34. Această jurisprudență este relevantă pentru prezenta excepție. Statul nu poate crea sau reorganiza întreprinderi de stat, nu poate transmite bunuri în patrimoniul lor, nu poate lăsa aceste bunuri neînregistrate timp de ani de zile, iar apoi să invoce neînregistrarea pentru a împiedica valorificarea lor în insolabilitate. O asemenea apărare ar permite statului să se elibereze indirect de pasivele întreprinderii, prin diminuarea artificială a masei debitoare.
35. Într-un stat de drept, eroarea sau neglijența autorităților nu poate fi suportată de creditorii de bună-credință. Curtea Europeană a subliniat în mai multe cauze că riscul greșelilor comise de autoritățile publice trebuie suportat de stat, nu transferat particularilor. Această exigență este cu atât mai puternică atunci când particularii sunt creditorii unei întreprinderi de stat, iar recuperarea creanțelor depinde de valorificarea bunurilor pe care tot statul le-a transmis și nu le-a înregistrat la timp.
36. În concluzie, textul „Aporturi la capitalul social nu pot fi: bunurile imobile neînregistrate” din art. 4 alin. (3) lit. c) al Legii nr. 246/2017 este neconstituțional în măsura în care permite aplicarea sa retroactivă asupra bunurilor transmise anterior în patrimoniul sau capitalul social al întreprinderilor de stat. Neclaritatea normei a permis instanței să transforme o regulă de evidență pentru viitor într-un temei de negare retroactivă a patrimoniului întreprinderii. Efectul este discriminatoriu, disproporționat și contrar securității juridice, deoarece sancționează creditorii pentru omisiuni administrative imputabile statului.
37. Norma poate fi constituțională doar dacă este interpretată în sensul că se aplică exclusiv aporturilor viitoare la capitalul social și nu împiedică recunoașterea, confirmarea și înregistrarea bunurilor transmise anterior întreprinderilor de stat, atunci când existența, individualizarea și transmiterea lor sunt dovedite prin acte. În caz contrar, textul contestat contravine art. 1 alin. (3), art. 16, art. 20, art. 23, art. 46 și art. 54 din Constituție, precum și art. 6 § 1, art. 14 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

E. Cerințele Autorului

Prin prezenta excepție, autorul solicită Curții Constituționale să verifice constituționalitatea textului „bunurile imobile neînregistrate” din art. 4 alin. (3) lit. c) al Legii nr. 246/2017, în măsura în care acesta permite refuzul recunoașterii și înregistrării unor bunuri imobile existente în fapt, individualizate tehnic, reflectate în evidența contabilă și transmise anterior în patrimoniul ori capitalul social al unei întreprinderi de stat.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

Nu sunt.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții în prezenta sesizare sunt veridice

Cu deosebită considerație,
Avocat Tudor Leșanu

Digitally signed by Leșanu Tudor
Date: 2026.05.12 20:08:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

a art. 2 al Legii insolvenței nr. 149/2012, în partea sintagmei „aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia”, precum și din art. 40 alin. (1), în partea sintagmei „bunurile proprietate publică atribuite domeniilor public și privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise partenerului privat în cadrul contractelor de parteneriat public-privat”

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

„12” mai 2026

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței

1. Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Central nr. 2i-122/18 din 14.03.2024, a fost admisă cererea introductivă depusă de creditorul Serviciul Fiscal de Stat și s-a dispus revocarea Planului procedurii de restructurare față de ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul”, confirmat anterior prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26.06.2014.
2. Prin aceeași hotărâre, instanța a dispus trecerea debitorului ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” în procedura falimentului, în vederea lichidării patrimoniului acestuia și distribuirii produsului rezultat către creditori, cu dizolvarea debitorului. Totodată, în funcția de lichidator al întreprinderii a fost investit administratorul autorizat Crețu Ion, cu atribuțiile prevăzute de art. 66 din Legea insolvenței, inclusiv atribuții privind valorificarea și lichidarea masei debitoare.
3. Din actele cauzei rezultă că, în baza Hotărârii Guvernului nr. 761 din 24.06.2008 privind optimizarea infrastructurii sferei științei și inovării din sectorul agroalimentar, ÎS „Institutul Național pentru Viticultură și Vinificație”, ÎS „Institutul de Cercetări în Pomicultură” și IP „Centrul pentru Culturi Nucifere” au fost reorganizate prin fuziune în IP „Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare”. Ulterior, această instituție a fondat mai multe întreprinderi de stat, inclusiv ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” și ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Vierul”.
4. Prin Ordinul nr. 01 din 01.12.2008, emis în executarea Hotărârii Guvernului nr. 761 din 24.06.2008, s-a decis fondarea ÎS „STE Codrul”, cu sediul în mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni nr. 14, în baza patrimoniului destinat activității economice a fostei ÎS „Institutul de Pomicultură” și a IP „Centrul pentru Culturi Nucifere”, cu capital social de 5.000.000 lei. Prin același ordin a fost fondată și ÎS „STE Vierul”, în baza patrimoniului destinat activității fostei ÎS „Institutul Național de Viticultură și Vinificație”.
5. Ulterior, prin Hotărârea Guvernului nr. 608 din 11.08.2011, ÎS „STE Vierul” a fost reorganizată prin absorbție de către ÎS „STE Codrul”, aceasta din urmă devenind succesor în drepturi și obligații. În executarea hotărârii respective, patrimoniul ÎS „STE Vierul” a fost transmis către ÎS „STE Codrul” prin Actul de predare-primire a patrimoniului întreprinderii absorbite. Potrivit Anexei nr. 2 la acest act, în lista activelor pe termen lung transmise conform situației din 31.03.2012 au fost incluse și plantațiile perene, respectiv plantații de viță-de-vie și livezi.
6. În cadrul exercitării atribuțiilor de inventariere a patrimoniului ÎS „STE Codrul”, administratorul insolvenței Crețu Ion a constatat că în evidența contabilă a întreprinderii sunt reflectate mai multe plantații perene și construcții, care nu sunt înregistrate în Registrul bunurilor imobile.
7. Pe marginea acestui fapt au fost depuse cereri de înregistrare a construcțiilor în registrul bunurilor imobile prin prisma procedurii prevăzute de art.117 alin.(13) din Legea insolvenței.
8. În acest sens au fost depuse patru astfel de cereri, dintre care 3 sunt pendinte. Singura diferență dintre aceste cereri sunt doar bunurile diferite.
9. În motivarea acestor cereri s-a invocat că prin Hotărârea Adunării creditorilor ÎS „STE Codrul” din 18.06.2014 a fost votat Planul procedurii de restructurare. Planul a fost confirmat prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26.06.2014, menținută prin deciziile Curții Supreme de Justiție din 09.07.2014 și 03.09.2014. În cuprinsul planului confirmat judiciar s-a indicat expres că în masa debitoare a întreprinderii sunt incluse bunuri imobile care au o

abstract, ci au fost deja folosite de aceeași instanță pentru a refuza înregistrarea unor bunuri ale unei întreprinderi de stat aflate în insolvență.

16. Aplicarea normei în acest mod afectează direct masa de bunuri, împiedică valorificarea patrimoniului ÎS „STE Codrul” și reduce posibilitatea creditorilor validați de a-și satisface creanțele din bunurile debitorului.

C. Obiectul sesizării

17. Obiectul prezentei sesizări îl constituie controlul constituționalității omisiunii legislative din art. 2 al Legii insolvenței nr. 149/2012, în partea sintagmei „aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia”, precum și din art. 40 alin. (1) al aceleiași legi, în partea sintagmei „bunurile proprietate publică atribuite domeniilor public și privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise partenerului privat în cadrul contractelor de parteneriat public-privat”.
18. Critica de neconstituționalitate vizează lipsa unei clarificări legislative potrivit căreia aceste prevederi nu pot fi interpretate în sensul excluderii din masa de bunuri a bunurilor din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale, transmise anterior unei întreprinderi de stat ca aport la capitalul social, în patrimoniul destinat activității economice ori prin reorganizare, atunci când existența, individualizarea și transmiterea acestor bunuri sunt dovedite prin acte.
19. Normele contestate ridică o problemă de constituționalitate în măsura în care permit aplicarea lor retroactivă asupra unor situații juridice formate anterior intrării în vigoare a Legii insolvenței nr. 149/2012 și a Legii nr. 246/2017, cu efectul excluderii din masa de bunuri a unor bunuri transmise întreprinderii de stat de către fondatorul public, dar neînregistrate în Registrul bunurilor imobile din omisiunea autorităților statului.
20. Prin această omisiune legislativă sunt încălcate următoarele norme constituționale: **art. 1 alin. (3) din Constituție**, sub aspectul principiului statului de drept, securității juridice și interdicției aplicării retroactive a unor norme care afectează drepturi patrimoniale deja constituite; **art. 16 din Constituție**, sub aspectul egalității în fața legii și interzicerii discriminării, deoarece creditorii întreprinderilor de stat ale căror bunuri nu au fost înregistrate din omisiunea autorităților sunt tratați defavorabil față de creditorii altor debitori; **art. 20 din Constituție**, sub aspectul dreptului la un remediu judiciar efectiv, deoarece administratorul insolvenței este lipsit de posibilitatea reală de a obține recunoașterea și înregistrarea bunurilor în procedura specială prevăzută de Legea insolvenței; **art. 23 din Constituție**, sub aspectul calității, clarității și previzibilității legii, deoarece textele contestate nu delimitează clar bunurile domeniului privat transmise întreprinderii de stat de bunurile excluse din masa de bunuri; **art. 46 din Constituție**, sub aspectul protecției dreptului de proprietate al întreprinderii și al drepturilor patrimoniale ale creditorilor validați; **art. 54 din Constituție**, sub aspectul caracterului disproporționat al ingerinței, deoarece lipsa înregistrării cadastrale, imputabilă autorităților publice, este transformată într-un temei de excludere a bunurilor din masa de bunuri.
21. Prin prisma art. 4 din Constituție, normele contestate urmează a fi examinate și în raport cu art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 14 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, sub aspectul dreptului la un proces echitabil, interzicerii discriminării și protecției bunurilor..

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012 sunt următoarele:

Articolul 2

Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

/.../

masă debitoare – bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sînt pasibile de executare silită.

Articolul 40

Bunurile care nu se includ în masa debitoare

(1) Nu se includ în masa debitoare bunurile scoase din circuitul civil, bunurile care, în conformitate cu Codul de procedură civilă, nu sunt pasibile de executare silită și drepturile patrimoniale inalienabile ale debitorului, bunurile proprietate publică din domeniul public și drepturile asupra acestora, **bunurile proprietate publică atribuite domeniilor public și privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise partenerului privat în cadrul contractelor de parteneriat public-privat, precum și bunurile transmise debitorului cu drept de locațiune/arendă/superficie.**

Articolul 117

Valorificarea și lichidarea masei debitoare

(13) Bunul din masa debitoare neînscris în registrul public se vinde numai după ce administratorul insolvenței/lichidatorul îl înscrie, conform procedurii stabilite, în registrul public respectiv. Înregistrarea bunului se face în temeiul unei încheieri a instanței de insolvență, emisă în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii cererii administratorului insolvenței/lichidatorului de constatare a faptului cu valoare juridică. Încheierea poate fi contestată de orice persoană interesată. În cazul în care bunul se vinde înainte sau fără a fi înscris în registrul public, obligația înregistrării și cheltuielile aferente, precum și riscul de constatare a lacunelor la precizarea datelor din registrul public trec în sarcina lichidatorului.

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare – Convenția Europeană), amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Protocolul nr.1 adițional la Convenție

Articolul 1

Protecția proprietății

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

27. Această ambiguitate a produs consecințe directe în speță. Instanța a putut trata bunurile transmise ÎS „STE Codrul” ca fiind excluse din masa debitoare, deși nu era vorba despre un parteneriat public-privat, ci despre bunuri transmise ca patrimoniu al întreprinderii la fondare și prin reorganizare. Prin această aplicare, norma a fost extinsă dincolo de ipoteza sa reală și a fost folosită pentru a exclude bunuri care nu intră în categoria bunurilor protejate de art. 40 alin. (1).
28. O asemenea interpretare contravine art. 1 alin. (3) și art. 23 din Constituție. O normă care stabilește ce bunuri nu intră în masa debitoare trebuie să fie clară, previzibilă și suficient de precisă. Ea nu poate permite confundarea bunurilor din domeniul privat al statului, aflate în circuitul civil, cu bunurile din domeniul public sau cu bunurile transmise unui partener privat în cadrul unui regim contractual special.
29. Bunurile din domeniul privat al statului nu sunt inalienabile prin natura lor. Ele pot fi transmise, valorificate, afectate unei activități economice și pot constitui suportul patrimonial al unei întreprinderi de stat. Dacă fondatorul public le-a transmis unei întreprinderi de stat ca patrimoniu economic sau ca aport la capitalul social, aceste bunuri nu pot fi ulterior excluse din masa debitoare printr-o simplă formulare neclară a legii.
30. Art. 2 din Legea insolvenței ridică aceeași problemă, dintr-un alt unghi. Sintagma privind bunurile „aflate în proprietatea debitorului” nu precizează dacă, în cazul unei întreprinderi de stat, proprietatea se reduce la înregistrarea în Registrul bunurilor imobile sau include și bunurile transmise prin acte ale fondatorului public, reflectate contabil, folosite în activitatea întreprinderii și susceptibile de înregistrare în procedura specială prevăzută de Legea insolvenței.
31. Această lipsă de claritate a permis aplicarea retroactivă a unor condiții legale apărute ulterior asupra unei situații juridice deja formate. La momentul transmiterii bunurilor către ÎS „STE Codrul”, cadrul normativ actual privind insolvența nr.149/2012 și întreprinderile de stat și municipale nr.246/2017 nu erau în vigoare în forma aplicată de instanță. Statul a transmis patrimoniul ca aport la capitalul social, a constituit sau reorganizat întreprinderea, a permis funcționarea ei, dar nu s-a îngrijit de înregistrarea completă a bunurilor în Registrul bunurilor imobile.
32. Această omisiune nu poate fi convertită, peste ani, într-un argument împotriva întreprinderii și a creditorilor săi. Statul nu poate transmite bunuri unei întreprinderi de stat, nu poate lăsa acele bunuri neînregistrate, iar apoi să invoce propria lipsă de evidență pentru a susține că bunurile nu au intrat niciodată în masa debitoare. O asemenea soluție ar permite statului să beneficieze de propria neglijență administrativă.
33. Tocmai pentru asemenea situații există art. 117 alin. (13) din Legea insolvenței. Această normă permite înregistrarea bunului în temeiul unei încheieri a instanței de insolvență, emisă la cererea administratorului insolvenței sau a lichidatorului. Rațiunea textului este clară. Dacă un bun aparține masei debitoare, dar nu este înscris în registrul public, el trebuie identificat, confirmat și înregistrat pentru a putea fi valorificat în interesul creditorilor.
34. Prin urmare, art. 2 și art. 40 alin. (1) nu pot fi interpretate în sensul că exclud din masa debitoare bunurile neînregistrate doar pentru că nu sunt încă înscrise în registrul public. O asemenea interpretare ar lipsi de efect util art. 117 alin. (13) și ar transforma procedura specială de înregistrare într-o normă fără obiect.
35. Normele contestate afectează și art. 46 din Constituție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Masa debitoare reprezintă patrimoniul din care creditorii își pot satisface

E. Cerințele Autorului

Prin prezenta excepție, se solicită Curții Constituționale constatarea neconstituționalității omisiunii legislative din art. 2 al Legii insolvenței nr. 149/2012, în partea sintagmei „aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia”, precum și din art. 40 alin. (1), în partea sintagmei „bunurile proprietate publică atribuite domeniilor public și privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise partenerului privat în cadrul contractelor de parteneriat public-privat”, în măsura în care aceste texte nu clarifică faptul că nu se aplică bunurilor din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale transmise anterior unei întreprinderi de stat ca aport la capitalul social, în patrimoniul destinat activității economice ori prin reorganizare..

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

Nu sunt.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții în prezenta sesizare sunt veridice

Cu deosebită considerație,
Avocat Tudor Leșanu

Digitally signed by Leșanu Tudor
Date: 2026.05.12 20:10:05 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

ÎN CHEIERE

În numele Legii

20 mai 2026

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Central

În componența completului:

Președintele ședinței, judecătorul

Guțan Vitalie

Grefier

Boclinca Gabriela

examinând în sediul instanței, în ședință publică, în cauza privind derularea procesului de insolabilitate față de debitorul ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul",

în cadrul examinării cererilor lichidatorului ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în procedura falimentului, Crețu Ion privind constatarea faptelor cu valoare juridică,

cererile reprezentantului lichidatorului Crețu Ion, avocatul Leșanu Tudor de ridicare a excepțiilor de neconstituționalitate,

A CONSTATAT:

Creditorul SA "Parcul de Autobuze din Bălți" a depus cerere introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de debitorul ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul".

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10.07.2013, s-a admis spre examinare cererea introductivă, s-a pus sub observație debitorul, s-a desemnat în funcție administratorul provizoriu, s-au aplicat măsurile de asigurare, s-a obligat administratorul provizoriu să prezinte instanței un raport cu privire la intentarea procedurii de insolabilitate.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 02.10.2013, s-a constatat insolabilitatea și s-a intentat procesul de insolabilitate față de ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" (IDNO: 1008600059490, sediul: mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, 14), iar în funcția de administrator al insolabilității a fost desemnat Lungu Marcel, deținător al certificatului de instruire profesională nr. 13181 din 05.05.2009.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26.06.2014, s-a aprobat hotărârea adunării creditorilor ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" din 18.06.2014 (proces-verbal din 18.06.2014), s-a confirmat planul procedurii de restructurare a ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", s-a încetat procedura de restructurare cu aplicarea Planului față de ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", iar în calitate de administrator al insolabilității pe perioada executării planului procedurii de restructurare s-a desemnat Marcel Lungu, deținător al certificatului de instruire profesională nr. 13181 din 05.05.2009.

La 08.04.2016, 22.07.2016 și 05.08.2016, administratorul insolabilității Lungu Marcel a înaintat instanței de insolabilitate cereri privind constatarea faptelor cu valoare juridică.

Prin încheierile Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, 03 august 2016 și 10 august 2016, s-au admis demersurile administratorului insolabilității și s-au constatat faptele cu valoare juridică solicitate.

Prin deciziile Curții Supreme de Justiție din 14.09.2016, 14.12.2016 și 15.03.2017, s-au casat încheierile Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, 03 august 2016 și 10 august 2016 și s-au restituit cererile la rejudecare în instanța de insolabilitate în același

complet de judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2017, a fost destituit Lungu Marcel din funcția de administrator al insolvenței ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în planului procedurii de restructurare și a fost desemnat în calitate de administrator a insolvenței Gherman Andrei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2018, cauza privind derularea procesului de insolvență față de ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" a fost transmisă pentru examinare instanței competente – Judecătorei Chișinău.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 18 noiembrie 2019, s-a admis cererea administratorului autorizat Gherman Andrei de demisie din funcția de administrator al insolvenței ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" în planului procedurii de restructurare și s-a desemnat în această funcție Mamaliga Vitalii, deținătorul autorizației nr. 119 din 14.01.2015.

La 28.01.2022, administratorul insolvenței Mamaliga Vitalii a înaintat cerere privind fixarea ședinței de rejudecare a cererii privind constatarea faptului cu valoare juridică depusă la 16.06.2016.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Central din 21 septembrie 2023, s-a admis cererea administratorului autorizat Mamaliga Vitalii de demisie din funcția de administrator al insolvenței ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul" și s-a desemnat în această funcție – Crețu Ion, deținătorul autorizației nr. 191 din 23.02.2015.

La 30.11.2023 și 23.07.2024, administratorul insolvenței Crețu Ion a depus cereri concretizate privind constatarea faptelor cu valoare juridică.

La 12.05.2026, reprezentantul lichidatorului Crețu Ion, avocatul Leșanu Tudor a înaintat cereri privind ridicarea excepțiilor de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale privitor la expunerea asupra următoarelor solicitări:

În prima cerere, avocatul Leșanu Tudor a solicitat admiterea ridicării excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale privitor la constatarea neconstituționalității omisiunii legislative din art. 2 al Legii insolvenței nr. 149/2012, în partea sintagmei "aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia", precum și din art. 40 alin. (1), în partea sintagmei "bunurile proprietate publică atribuite domeniilor public și privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise partenerului privat în cadrul contractelor de parteneriat public-privat", în măsura în care aceste texte nu clarifică faptul că nu se aplică bunurilor din domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale transmise anterior unei întreprinderi de stat ca aport la capitalul social, în patrimoniul destinat activității economice ori prin reorganizare. Amânarea examinării cererilor de constatare a faptului cu valoare juridică privind posesia, folosința și dispoziția în drept de proprietate al ÎS "STE Codrul" asupra unor construcții și plantații, fixate pentru data de 13.05.2026, ora 10.00, ora 10:30 și ora 11:00, până la expunerea Înaltei Curți.

Iar în cea de a doua cerere a solicitat admiterea ridicării excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale privitor la expunerea asupra verificării constituționalitatea textului "Aporturi la capitalul social nu pot fi: bunurile imobile neînregistrate" din art. 4 alin. (3) lit. c) al Legii nr. 246/2017, în măsura în care acesta permite refuzul recunoașterii și înregistrării unor bunuri imobile existente în fapt, individualizate tehnic, reflectate în evidența contabilă și transmise anterior în patrimoniul ori capitalul social al unei întreprinderi de stat. Amânarea examinării cererilor de constatare a faptului cu valoare juridică privind posesia, folosința și dispoziția în drept de proprietate al ÎS "STE Codrul" asupra unor construcții și plantații, fixate pentru data de 13.05.2026, ora 10.00, ora 10:30 și ora 11:00, până la expunerea Înaltei Curți.

În ședința de judecată lichidatorul Crețu Ion și reprezentantul său, avocatul Leșanu Tudor nu s-au prezentat, fiind legal citați.

Nici reprezentantul debitorului Iulia Ranga în ședință nu s-a prezentat, fiind legal citată.

Analizând solicitările formulată de către reprezentantul lichidatorului, avocatul Leșanu Tudor privind ridicarea excepțiilor de neconstituționalitate, instanța de judecată le admite, din considerentele ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Reglementări similare se regăsesc și în art. 356 Cod de procedură civilă, potrivit cărora cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

Potrivit art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: “82. [j]udecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

Din conținutul primei solicitări de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează următoarele norme:

- art. 2 al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, în partea sintagmei “*masă debitoare* – bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, **aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia**, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sunt pasibile de executare silită”;

- art. 40 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, în partea sintagmei "Nu se includ în masa debitoare bunurile scoase din circuitul civil, bunurile care, în conformitate cu Codul de procedură civilă, nu sunt pasibile de executare silită și drepturile patrimoniale inalienabile ale debitorului, bunurile proprietate publică din domeniul public și drepturile asupra acestora, **bunurile proprietate publică atribuite domeniilor public și privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise partenerului privat în cadrul contractelor de parteneriat public-privat**, precum și bunurile transmise debitorului cu drept de locațiune/arendă/superficie;

Iar din conținutul celei de-a doua solicitări de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează următoarele norme:

- art. 4 alin. (3), lit. c) al Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 246 din 23.11.2017.

În acest context, instanța menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța menționează că, normele vizate de către reprezentantul autorului sesizării constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către reprezentantul lichidatorului ÎS "Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul", Crețu Ion, avocatul Leșanu Tudor, iar normele vizate nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate sub aspectul invocat.

Din aceste considerente, ținând cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecării, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, instanța admite solicitarea reprezentantului lichidatorului Crețu Ion, avocatul Leșanu Tudor și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 și 40 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și art. 4 alin. (3), lit. c) al Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 246 din 23.11.2017.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

d i s p u n e:

Se admit cererile reprezentantului lichidatorului Crețu Ion, avocatul Leșanu Tudor de ridicare a excepțiilor de neconstituționalitate.

Se ridică excepțiile de neconstituționalitate a următoarelor prevederi legale:

- art. 2 al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, în partea sintagmei "*masă debitoare* – bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, **aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia**, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sunt pasibile de executare silită";
- art. 40 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, în partea sintagmei "Nu se includ în masa debitoare bunurile scoase din circuitul civil, bunurile care, în conformitate cu Codul de procedură civilă, nu sunt pasibile de executare silită și drepturile patrimoniale inalienabile ale debitorului, bunurile proprietate publică din domeniul public și drepturile asupra acestora, **bunurile proprietate publică atribuite domeniilor public și privat ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise**

partenerului privat în cadrul contractelor de parteneriat public-privat, precum și bunurile transmise debitorului cu drept de locațiune/arendă/superficie;

- art. 4 alin. (3), lit. c) al Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 246 din 23.11.2017.

Se amână examinarea cererilor până la soluționarea de către Curtea Constituțională a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizările de ridicare a excepției de neconstituționalitate, pentru a fi examinate conform competenței.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

/semnătura/

Guțan Vitalie

Copia corespunde originalului
Judecătorul

Guțan Vitalie